

**УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНУ ВЛАДИ В
ПИТАННЯХ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

Спеціальність «Публічне управління та адміністрування»

ТАРАСОВ А.В.

(підпис)

Науковий керівник,

д.е.н., професор ВАСІНА А.Ю.

(підпис)

Тернопіль – 2024

ЗМІСТ

Вступ.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНУ ВЛАДИ В ПИТАННЯХ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	
1.1. Завдання та специфіка діяльності органу влади в питаннях цивільного захисту.....	5
1.2. Законодавче забезпечення діяльності органу влади в питаннях цивільного захисту.....	11
РОЗДІЛ 2. СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ДОСЛІДЖУВАНОВОГО ОРГАНУ ВЛАДИ В ПИТАННЯХ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	
2.1. Оцінка ефективності діяльності органу влади в питаннях цивільного захисту.....	17
2.2. Аналіз організаційно-функціонального забезпечення діяльності органу влади в питаннях цивільного захисту.....	22
РОЗДІЛ 3. ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДОСЛІДЖУВАНОВОГО ОРГАНУ ВЛАДИ В ПИТАННЯХ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ.....	30
Висновки.....	35
Список використаних джерел.....	38
Додатки.....	43

Вступ

Актуальність проблеми. Одним із інструментів забезпечення безпеки держави є цивільний захист (ЦЗ). «При конструюванні поняття «цивільний захист» законодавцем був використаний системний підхід, сутність якого розкривається через систему (комплекс) певних, пов'язаних між собою, заходів та/або суб'єктів, які ці заходи реалізують» [4]. Це виправдано з огляду на необхідність організації спільної діяльності структурних елементів системи цивільного захисту і об'єднання сил центрального, регіонального й місцевого підпорядкування. Отже, тема кваліфікаційної роботи «Удосконалення діяльності органу влади в питаннях цивільного захисту» є актуальною.

Аналіз останніх досліджень та наукових праць. Питання цивільного захисту, його значимості й суб'єктів здійснення розкривають наукові праці С. Базики, М. Кулешова, С. Нестеренко, С. Павлова, В. Росохи, В. Садкового, В. Тютюнника, В. Маслея, С. Майстро та інших дослідників (теоретиків й практиків). Поряд із цим, питання діяльності органу влади в питаннях цивільного захисту актуалізується сьогодні з огляду на тенденції децентралізації влади, професіоналізації кадрів органів державної влади й місцевого самоврядування, розширення повноважень цих органів і залучення до їх реалізації стейкхолдерів.

Метою кваліфікаційної роботи є розвиток теоретичних засад і формування пропозицій щодо удосконалення діяльності органу влади в питаннях цивільного захисту.

Завданнями кваліфікаційної роботи є:

- визначити завдання та розкрити специфіку діяльності органу влади в питаннях цивільного захисту;
- визначити законодавче забезпечення діяльності органу влади в питаннях цивільного захисту;
- оцінити ефективність діяльності органу влади в питаннях ЦЗ;
- здійснити аналіз організаційно-функціонального забезпечення діяльності органу влади в питаннях цивільного захисту;
- визначити напрями вдосконалення діяльності досліджуваного органу

влади в питаннях цивільного захисту.

Об'єктом випускної кваліфікаційної роботи є процес діяльності органу влади в питаннях цивільного захисту (Мукачівське РУ ГУ ДСНС України в Закарпатській області).

Предметом випускної кваліфікаційної роботи є теоретичні і практичні питання вдосконалення діяльності органу влади в питаннях цивільного захисту.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНУ ВЛАДИ В ПИТАННЯХ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

1.1. Завдання та специфіка діяльності органів влади в питаннях цивільного захисту

З огляду на необхідність виконання українською державою завдань щодо забезпечення національної безпеки й сталого розвитку актуалізується питання цивільного захисту (ЦЗ) населення. Як вказується у літературному джерелі [23], «загальнодержавним питанням в нашій країні є функціонування системи цивільного захисту, попередження надзвичайних ситуацій (НС) і зниження масштабів матеріальних, соціальних втрат тощо від військових та інших дій на території України. Сьогодні, після військової агресії стало зрозумілим, що сталого розвитку України та її регіонів може бути досягнуто тільки шляхом реального удосконалення комплексної системи публічного управління в сфері цивільної безпеки та ліквідації катастрофічних наслідків дій з боку агресивних держав-сусідів, зокрема за допомогою вчасного та дієвого використання новітніх механізмів державного та публічного управління» [23].

Стаття 4 Кодексу цивільного захисту України закріплює таке трактування дефініції «цивільний захист»: «комплекс заходів, які реалізуються на території України в мирний час та в особливий період і спрямовані на захист населення, територій, навколишнього природного середовища, майна, матеріальних і культурних цінностей від надзвичайних ситуацій та інших небезпечних подій, запобігання виникненню таких ситуацій та подій, ліквідацію їх наслідків, надання допомоги постраждалим, здійснення державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки» [13].

Дефініцією, яка використовується у трактуванні поняття «цивільний захист», є надзвичайна ситуація. Наведені на рис. 1.1 класифікаційні ознаки надзвичайних ситуацій вказують на масштабність цивільного захисту,

охоплення діяльністю щодо цивільного захисту різних рівнів і галузей національної економіки.

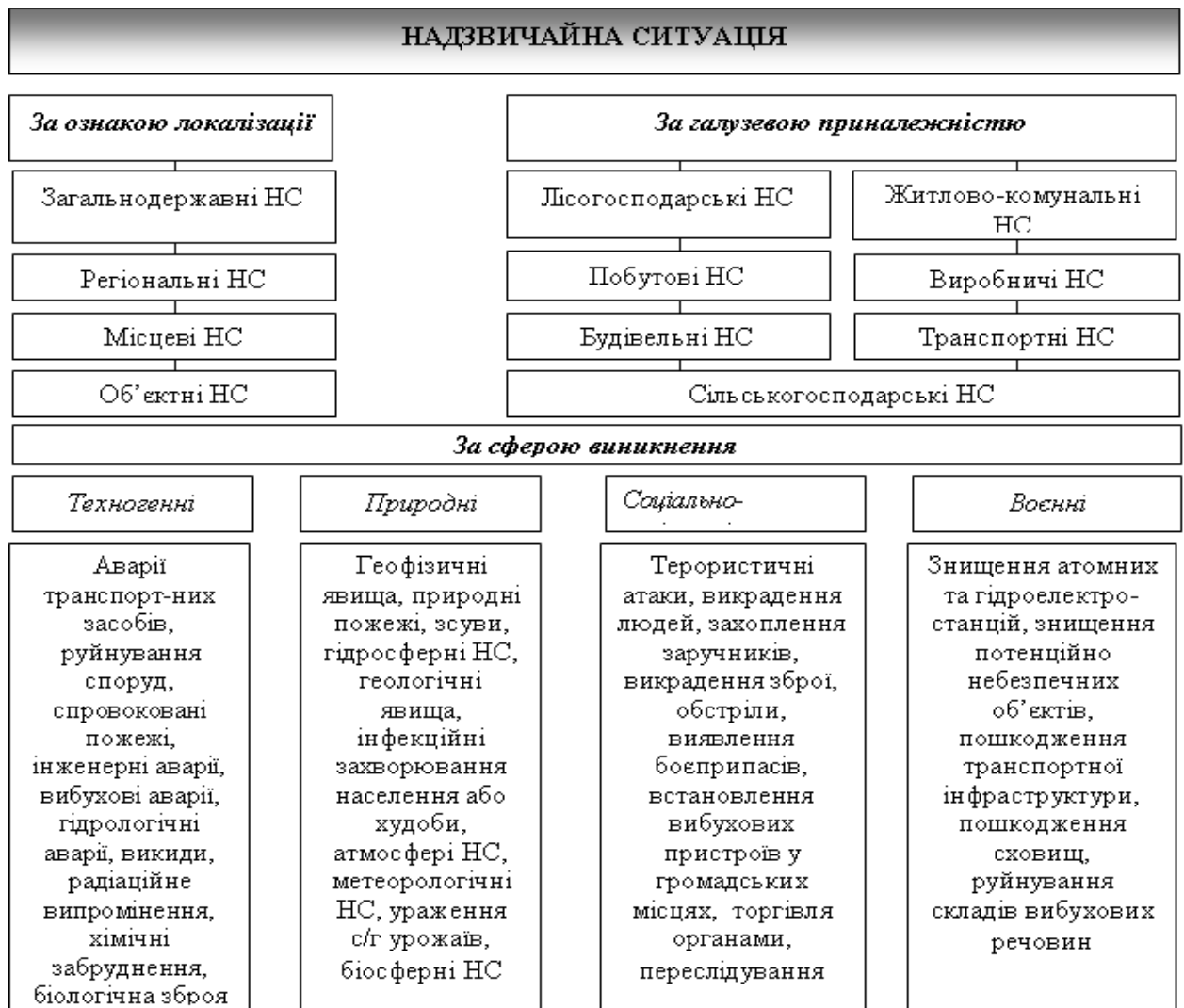

Рис. 1.1. Класифікація надзвичайних ситуацій

Примітка. Сформовано на основі джерела [18]

Це визначальним чином впливає на визначення кола суб'єктів забезпечення ЦЗ і принципи здійснення ЦЗ (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Суб'єкти забезпечення і принципи здійснення цивільного захисту

№ з/п	Суб'єкти забезпечення і принципи здійснення цивільного захисту
1	2
1	Суб'єктами забезпечення цивільного захисту є центральні органи виконавчої влади, інші органи державної влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання, громадські організації.

1	2
2	Цивільний захист здійснюється за такими основними принципами: 1) гарантування та забезпечення державою конституційних прав громадян на захист життя, здоров'я та власності, а також виконання у воєнний час норм міжнародного гуманітарного права; 2) комплексного підходу до вирішення завдань цивільного захисту; 3) пріоритетності завдань, спрямованих на рятування життя та збереження здоров'я громадян; 4) максимально можливого, економічно обґрунтованого зменшення ризику виникнення надзвичайних ситуацій; 5) централізації управління, єдиноначальності, підпорядкованості, статутної дисципліни Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, аварійно-рятувальних служб; 6) гласності, прозорості, вільного отримання та поширення публічної інформації про стан цивільного захисту, крім обмежень, встановлених законом; 7) добровільності - у разі залучення громадян до здійснення заходів цивільного захисту, пов'язаних з ризиком для їхнього життя і здоров'я; 8) відповідальності посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування за дотримання вимог законодавства з питань цивільного захисту; 9) виправданого ризику та відповідальності керівників сил цивільного захисту за забезпечення безпеки під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Примітка. Сформовано на основі джерела [13]

Суб'єкти забезпечення ЦЗ здійснюють діяльність в рамках реалізовуваної державою політики у сфері цивільного захисту за напрямками, представленими на рис. 1.2.

Рис. 1.2. Напрями державної політики в сфері цивільного захисту

Примітка. Сформовано на основі джерела [11]

«Забезпечення реалізації державної політики у сфері цивільного захисту

здійснюється єдиною державною системою цивільного захисту, яка складається з функціональних і територіальних підсистем» [13].

Завдання та специфіка діяльності органів влади в питаннях цивільного захисту розкривається через той режим, в якому функціонує єдина державна система цивільного захисту (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Характеристика режимів функціонування єдиної державної системи цивільного захисту

Назва режиму	Завдання
1	2
1. Режим повсякденного функціонування єдиної державної системи цивільного захисту встановлюється за умов нормальної виробничо-промислової, радіаційної, хімічної, сейсмічної, гідрогеологічної, гідрометеорологічної, техногенної та пожежної обстановки та за відсутності епідемій, епізоотій, епіфітотій	Основними завданнями є: - забезпечення спостереження, гідрометеорологічного прогнозування та здійснення контролю за станом навколишнього природного середовища та небезпечних процесів, що можуть призвести до виникнення НС на потенційно небезпечних об'єктах, об'єктах підвищеної небезпеки і прилеглих до них територіях, а також на територіях, на яких існує загроза виникнення геологічних та гідрогеологічних явищ і процесів; - забезпечення здійснення планування заходів цивільного захисту; здійснення цілодобового чергування пожежно-рятувальних підрозділів; - розроблення і виконання цільових та науково-технічних програм запобігання виникненню НС і зменшення можливих втрат; - здійснення планових заходів щодо запобігання виникненню НС, забезпечення безпеки та захисту населення і територій від таких ситуацій, а також заходів щодо підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту; - забезпечення готовності органів управління та сил цивільного захисту до дій за призначенням; організація підготовки фахівців цивільного захисту, підготовка керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів щодо цивільного захисту, навчання населення діям у разі виникнення НС; - створення і поновлення матеріальних резервів для запобігання виникненню НС, ліквідації їх наслідків тощо
2. Якщо існує загроза виникнення НС, відповідно до рішення, ухваленого Кабінетом Міністрів України, обласними, Київською міською державною адміністрацією, для ЄДС ЦЗ повністю або частково у певних її територіальних підсистемах на певний час вводять режим підвищеної готовності.	Основними завданнями є: - здійснення оповіщення органів управління та сил цивільного захисту, а також населення про загрозу виникнення НС та інформування про дії у зоні НС; - формування оперативних груп для виявлення причин погіршення обстановки та підготовки пропозицій щодо її нормалізації; посилення спостереження та контролю за гідрометеорологічною обстановкою, ситуацією на потенційно небезпечних об'єктах, території об'єкта підвищеної небезпеки та/або за його межами, території, на якій існує загроза виникнення геологічних та гідрогеологічних явищ і процесів, а також здійснення постійного прогнозування можливості виникнення НС та їх масштабів; - уточнення (у разі потреби) планів реагування на надзвичайні ситуації, здійснення заходів щодо запобігання їх виникненню; - уточнення та здійснення заходів щодо захисту населення і територій від можливих НС; приведення у готовність наявних сил і засобів цивільного захисту, залучення у разі потреби додаткових сил і засобів.

1	2
3. Якщо виникла надзвичайна ситуація, відповідно до рішення, ухваленого Кабінетом Міністрів України, обласними, Київською міською державною адміністрацією, для ЄДС ЦЗ повністю або частково у певних її територіальних підсистемах на певний час вводять режим надзвичайної ситуації	Основними завданнями є: - здійснення оповіщення органів управління та сил цивільного захисту, а також населення про виникнення НС та інформування про дії в умовах такої ситуації; - призначення керівника робіт з ліквідації наслідків НС та утворення у разі потреби спеціальної комісії з ліквідації наслідків НС; визначення зони НС; - здійснення постійного прогнозування зони можливого поширення НС та масштабів можливих наслідків; організація робіт з локалізації і ліквідації наслідків НС, залучення для цього необхідних сил і засобів; - організація та здійснення заходів щодо життєзабезпечення постраждалого населення; - організація і здійснення радіаційного, хімічного, біологічного, інженерного та медичного захисту населення і територій від наслідків НС; - здійснення безперервного контролю за розвитком НС та обстановкою на аварійних об'єктах і прилеглих до них територіях тощо
4. Режим надзвичайного стану для єдиної державної системи цивільного захисту у повному обсязі або частково для окремих її територіальних підсистем тимчасово встановлюється у межах території, на якій введено правовий режим надзвичайного стану.	Основними завданнями є: - виконання завдань відповідно до Закону України "Про правовий режим надзвичайного стану".

Примітка. Сформовано на основі [13; 18]

Досліджуваним органом влади є Мукачівське районне управління Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Закарпатській області (Мукачівське РУ ГУ ДСНС України у Закарпатській області).

Специфіку діяльності й завдання досліджуваного органу влади в питаннях цивільного захисту розкриває табл. 1.3.

Як видно з табл. 1.3, досліджуваний орган влади має повноваження у сфері ЦЗ, які охоплюють певну ланку територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ. Нею є «організаційна сукупність органів управління та підпорядкованих їм сил цивільного захисту, відповідних суб'єктів господарювання, які виконують завдання цивільного захисту на території районів, районів у містах Києві та Севастополі, міських територіальних громад, адміністративними центрами яких є обласні центри» [13].

Таблиця 1.3

**Специфіка діяльності й завдання Мукачівського РУ ГУ ДСНС
України у Закарпатській області**

№ з/п	Специфіка діяльності й завдання
1	2
1	Специфіка Мукачівське районне управління Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Закарпатській області (районне управління) є структурним підрозділом Головного управління ДСНС України у Закарпатській області (Головне управління) і в межах наданих повноважень забезпечує реалізацію на рівні відповідної ланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту (ЄДС ЦЗ) заходів у сфері цивільного захисту, виконує функції державного нагляду (контролю) за додержанням та виконанням вимог законодавства у сферах пожежної і техногенної безпеки, цивільного захисту, за діяльністю аварійно-рятувальних служб, реагування на надзвичайні ситуації та події.
2	Основними завданнями Мукачівського районного управління Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Закарпатській області є: 1. Реалізація державної політики у сфері цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, запобігання їх виникненню, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб на території Мукачівського району. 2. Здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням та виконанням вимог законодавства у сфері цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб на території Мукачівського району. 3. Внесення керівництву на розгляд пропозицій щодо забезпечення формування та реалізації державної політики у зазначених сферах. 4. Забезпечення реалізації, у межах повноважень, на рівні відповідної ланки територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ заходів у сфері цивільного захисту. 5. Організація негайного реагування на надзвичайні ситуації та події, ліквідація їх наслідків, гасіння пожеж, проведення пошуково-рятувальних робіт, а також виконання невідкладних робіт при загрозі або виникненні таких ситуацій. 6. Підготовка та внесення місцевому органу виконавчої влади, органам місцевого самоврядування пропозицій щодо забезпечення сил цивільного захисту, фінансування заходів з попередження та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. 7. Оперативне управління силами і засобами ДСНС України в межах району, в тому числі під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та гасіння пожеж. 8. Інформаційно-аналітичне забезпечення керівництва місцевого органу виконавчої влади, органів місцевого самоврядування з питань аналізу та прогнозування ймовірності виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах і територіях, а також заходів з попередження та ліквідації надзвичайних ситуацій. 9. Реалізація в межах повноважень, передбачених законом, державної політики у сфері волонтерської діяльності.

Примітка. Сформовано на основі [13]

В основі діяльності органу влади в питаннях цивільного захисту лежить відповідне законодавче забезпечення.

1.2. Законодавче забезпечення діяльності органу влади в питаннях цивільного захисту

Законодавче забезпечення діяльності в питаннях цивільного захисту є організаційно-функціональним конструктом системи цивільного захисту, який показує її цільове призначення.

Система основних законодавчих і підзаконних нормативних актів з питань цивільного захисту, якими у своїй діяльності керується досліджуваний орган влади, представлена на рис. 1.3.

Основні законодавчі і підзаконні нормативні акти
1. Кодекс цивільного захисту України 2. Положення про єдину державну систему цивільного захисту 3. Положення про функціональну підсистему Міністерства освіти і науки України єдиної державної системи цивільного захисту 4. Порядок здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях 5. Про правовий режим надзвичайного стану 6. Про Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій 7. Типове положення про регіональну та місцеву комісію з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій 8. Порядок проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій 9. Накази ДСНС України 10. Доручення Голови ДСНС України, дорученнями першого заступника та заступників Голови ДСНС України, наказами Головного управління 11. Доручення начальника Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Закарпатській області та його заступників 12. Акти Закарпатської обласної державної адміністрації та Закарпатської обласної ради 13. Рішення місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, прийнятих в межах повноважень 14. Положенням про Мукачівське районне управління Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Закарпатській області

Рис. 1.3. Система основних законодавчих і підзаконних нормативних актів з питань ЦЗ, якими у своїй діяльності керується досліджуваний орган влади

Примітка. Сформовано за інформацією досліджуваного органу влади

Основою функціонування системи цивільного захисту є Конституція України, а також законодавчі й підзаконні нормативні акти, «що визначають функції та завдання державних і недержавних суб'єктів сил забезпечення цивільного захисту як в цілому, так і по конкретних напрямках їх діяльності,

підсистемах і рівнях управління» [14].

Структурування законодавчих актів з питань цивільного захисту, якими у своїй діяльності керується досліджуваний орган влади з урахуванням виконуваних ним завдань (див. табл. 1.3) і функцій, виглядає наступним чином (табл. 1.4).

Таблиця 1.4

Структурування законодавчих актів з питань цивільного захисту за функціональною ознакою

Структурування законодавчих актів з питань цивільного захисту за функціональною ознакою

№ з/п	Функціональний напрям роботи (ФНР)	Законодавчі акти
1	2	
1	1. Законодавчі акти державного нагляду (контролю). 2. Законодавчі акти щодо управління надзвичайними ситуаціями і їх запобіганням. 3. Законодавчі акти щодо управління організацією заходів цивільного захисту.	1. Кодекс цивільного захисту України (ФНР 1-3) 2. Кодекс України про адміністративні правопорушення (ФНР 1-2) 3. Кодекс адміністративного судочинства України (ФНР 1-2) 4. Кримінальний кодекс України (ФНР 1-2) 5. Закон України про охорону навколишнього природного середовища (ФНР 1-2) 6. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (ФНР 1-2) 7. Закон України «Про особливості здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності щодо фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності» (ФНР 1-2) 8. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» (ФНР 1-2) 9. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» (ФНР 1-2) 10. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо уточнення повноважень суб'єктів забезпечення цивільного захисту, вдосконалення законодавства з питань захисту населення і територій від наслідків надзвичайних ситуацій, організації та проведення евакуації населення, забезпечення охорони життя та здоров'я громадян» (ФНР 1-3) 11. Інші

Примітка. Сформовано за інформацією досліджуваного органу влади

Також акцентуємо на тому, що законодавчі акти в питаннях цивільного захисту посилені у контексті їх публічності. Доказом цього є той факт, що

«згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 08.03.2024 № 270, внесено зміни до Положення про єдину державну систему цивільного захисту та Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та організації зв'язку у сфері цивільного захисту» [12].

Так, «з метою забезпечення оповіщення та інформування органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, органів управління і сил цивільного захисту, а також населення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій функціонують наступні системи: загальнодержавна автоматизована система централізованого оповіщення на державному рівні; територіальна автоматизована система централізованого оповіщення на регіональному рівні; місцева автоматизована система централізованого оповіщення на місцевому рівні; спеціальні, локальні та об'єктові системи оповіщення на об'єктовому рівні» [12].

Законопроектом, який характеризується множиною переваг регламентуючого і функціонального характеру є «проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо функціонування місцевої та добровільної пожежної охорони (№7557), який спрощує створення та функціонування рятувальних служб в громадах» [32].

Одним із завдань досліджуваного органу влади є «здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням та виконанням вимог законодавства у сфері цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб на території Мукачівського району» [28] (див. табл. 1.3).

У контексті виконання завдання щодо додержання та виконання вимог законодавства у сфері пожежної безпеки, основними законодавчими і підзаконними актами, що регулюють питання створення й функціонування місцевої пожежної охорони, є акти, наведені на рис. 1.4.

Основні законодавчі і підзаконні акти, що регулюють питання створення й функціонування пожежної охорони	
Порядок утворення та діяльності, встановлено для: <i>місцевої пожежної охорони:</i> - Стаття 62 Цивільного кодексу України. - Порядок утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 07 квітня 2023 року № 315. - Порядок підготовки, перепідготовки членів пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони, затверджений наказом МВС України від 13.03.2023 № 183 (чинний з 12.05.2023) – <i>визначає порядок підготовки, перепідготовки членів пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони.</i> <i>добровільної пожежної охорони:</i> - Стаття 63 Цивільного кодексу України; - Порядок утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 07 квітня 2023 року № 314. - Порядок підготовки, перепідготовки членів пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної пожежної охорони, затверджений наказом МВС України від 13.03.2023 № 184 (чинний з 12.05.2023) – <i>визначає порядок підготовки, перепідготовки членів пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної пожежної охорони.</i>	

Рис. 1.4. Основні законодавчі і підзаконні акти, що регулюють питання створення й функціонування місцевої пожежної охорони

Примітка. Сформовано на основі [19]

Деталізуючи те ж саме завдання досліджуваного органу влади у контексті діяльності аварійно-рятувальних служб, звернемося до Кодексу цивільного захисту України [13], який визначає їх види і завдання (табл. 1.5).

Таблиця 1.5

Види і завдання аварійно-рятувальних служб

№ з/п	Види і завдання аварійно-рятувальних служб
1	2
1	Аварійно-рятувальні служби утворюються: - державні – центральними органами виконавчої влади, які реалізують державну політику у сфері ЦЗ іншими центральними органами виконавчої влади; - регіональні – Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями в Автономній Республіці Крим, області, містах Києві та Севастополі відповідно; - комунальні – органами місцевого самоврядування у місті, районі міста, селищі, селі; - об'єктові – керівником суб'єкта господарювання, що експлуатує об'єкти підвищеної небезпеки; - громадських організацій – громадською організацією відповідно до закону.

1	2
2	На аварійно-рятувальні служби покладається виконання таких завдань: - проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, робіт з ліквідації наслідків НС у разі їх виникнення; - пошук і рятування людей на уражених об'єктах і територіях, надання у можливих межах невідкладної, у тому числі медичної, допомоги особам, які перебувають у небезпечному для життя й здоров'я стані, на місці події та під час евакуації до лікувальних закладів; - ліквідація особливо небезпечних проявів НС в умовах екстремальних температур, задимленості, загазованості, загрози вибухів, обвалів, зсувів, затоплень, радіаційного та бактеріального зараження, інших небезпечних проявів; - виконання робіт із запобігання виникненню та мінімізації наслідків НС і щодо захисту від них населення і територій; - захист навколишнього природного середовища та локалізація зони впливу шкідливих і небезпечних факторів, що виникають під час аварій та катастроф; - аварійно-рятувальне обслуговування на договірній основі суб'єктів господарювання та окремих територій, на яких існує небезпека виникнення НС; - подання місцевим державним адміністраціям, органам місцевого самоврядування та суб'єктам господарювання пропозицій щодо поліпшення протиаварійного стану суб'єктів господарювання і територій та усунення виявлених порушень вимог щодо дотримання техногенної безпеки; - невідкладне інформування керівників суб'єктів господарювання, які експлуатують об'єкти підвищеної небезпеки, про виявлення порушень вимог пожежної та техногенної безпеки на таких суб'єктах господарювання; - забезпечення готовності своїх органів управління, сил і засобів до дій за призначенням; - контроль за готовністю об'єктів і територій, що ними обслуговуються, до проведення робіт з ліквідації наслідків НС; - участь у розробленні та погодженні планів локалізації і ліквідації аварій на об'єктах, що ними обслуговуються; - організація ремонту та технічного обслуговування аварійно-рятувальних засобів, розроблення та виробництво їх окремих зразків; - участь у підготовці працівників підприємств, установ та організацій і населення до дій в умовах НС.

Примітка. Сформовано на основі [13]

Законодавче забезпечення діяльності органу влади в питаннях цивільного захисту зазнавало постійного розвитку. Починаючи з 2022 року ухвалено законодавчі акти, які функціонально посилюють систему національну ЦЗ.

Так, у відповідності до:

- закону [30] розмежовано повноваження щодо формування (покладено на Міністерство внутрішніх справ України) і реалізації (покладено на ДСНС України) державної політики в сфері ЦЗ (рис. 1.6);

- закону [31] дозволено ДСНС України передавати «цілісні майнові комплекси державних пожежно-рятувальних підрозділів (частин), інше нерухоме та окреме індивідуально визначене (рухоме) майно, що належить

органам і підрозділам Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та не використовується і не планується до використання» [31];

- закону [29] передбачене формування в нашій державі єдиної екстреної служби 112.

РОЗПОДІЛ ПОВНОВАЖЕНЬ у контексті формування та реалізації державної політики у сфері цивільного захисту	
Міністерство внутрішніх справ України	Державна служба України з надзвичайних ситуацій
Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері цивільного захисту (стаття 17)	Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері цивільного захисту (пункт 2 статті 17)

Рис. 1.6. Розподіл повноважень щодо формування і реалізації державної політики в сфері ЦЗ

Примітка. Сформовано на основі [6]

Однак, позитивні зміни законодавчого характеру не виключають необхідності вивчення і запровадження позитивного досвіду у процес здійснення цивільного захисту, визначення «проблемних місць» в цьому процесі (щодо: навчання працівників, мотивації їх до праці та ін.), залучення до цього процесу стейкхолдерів. Це вказуватиме на посилення процесу забезпечення цивільного захисту щодо його цілеспрямованості, системності і публічності.

РОЗДІЛ 2

СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ДОСЛІДЖУВАНОВОГО ОРГАНУ ВЛАДИ В ПИТАННЯХ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

2.1. Оцінка ефективності діяльності органу влади в питаннях цивільного захисту

Оцінку ефективності діяльності органу влади в питаннях цивільного захисту проведемо опираючись на основні підходи до оцінювання ефективності організацій публічної сфери, зокрема: цільовий, функціональний, множинний і поведінковий (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Зміст підходів до оцінювання ефективності діяльності досліджуваного органу влади

№ з/п	Зміст підходів
1	2
1	Цільовий. Розкривається у досягненні Мукачівським РУ ГУ ДСНС України у Закарпатській області встановлених цілей діяльності.
2	Функціональний, спрямований на виявлення відповідності здійснюваної досліджуванім органом влади функціональної діяльності встановленим вимогам.
3	Множинний, який охоплює аспекти діяльності досліджуваної організації з іншими органами.
4	Поведінковий, який ґрунтується на вимірюванні і оцінюванні задоволеності діяльністю органу влади стейкхолдерів (працівників, місцевих жителів тощо).

Примітка. Сформовано автором

Застосовуючи цільовий підхід до оцінювання ефективності діяльності досліджуваного органу влади, зазначимо, що цей орган реалізує свою діяльність відповідно до планів роботи, затверджених начальником ГУ ДСНС України в Закарпатській області. Одним із таких планів є План основних заходів цивільного захисту Ужгородського району на 2023 рік [25].

Цим документом [25] було встановлено показники (індикатори) виконання системної множини заходів, яка представлена на рис. 2.1.

Як показує аналіз практики роботи ГУ ДСНС України в Закарпатській області, цих показників діяльності досліджуваній органу влади досяг.

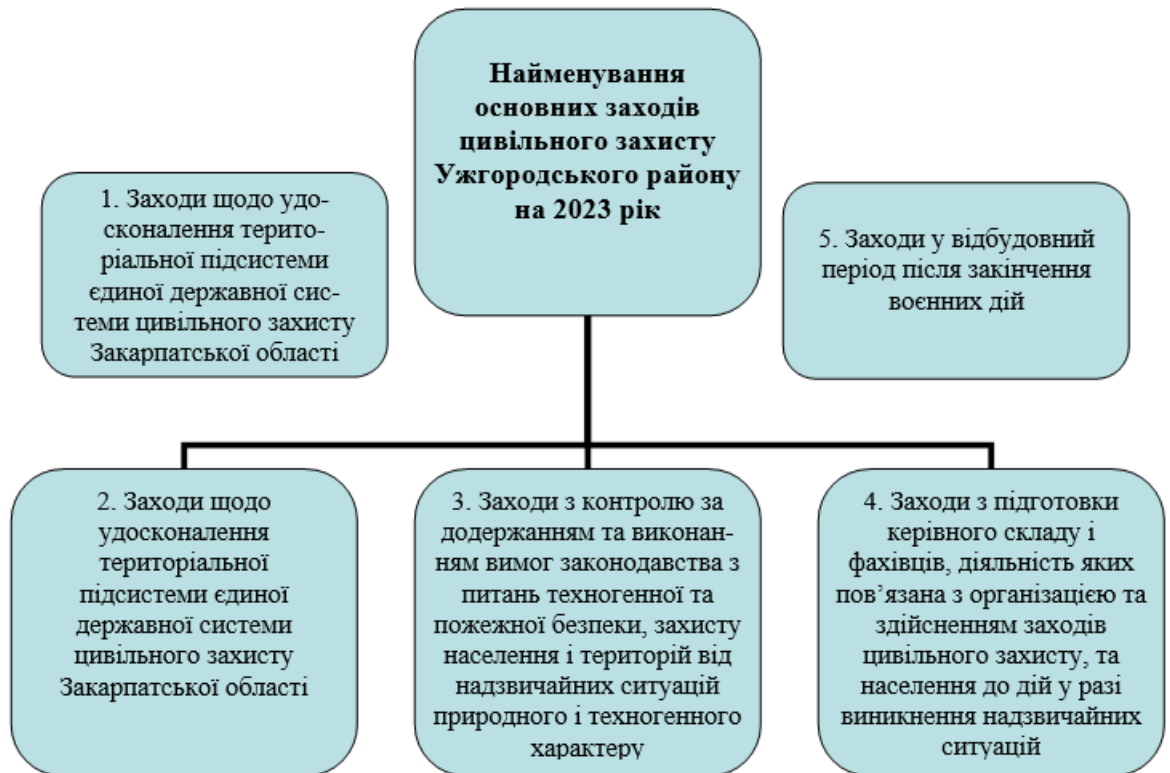

Рис. 2.1. Найменування основних заходів цивільного захисту Ужгородського району на 2023 рік

Примітка. Сформовано за інформацією досліджуваного органу влади та джерела [25]

Застосовуючи функціональний підхід до оцінювання ефективності діяльності досліджуваного органу влади, зазначимо, що у відповідності до документу [24], хоча й «забезпечено виконання вимог Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення вимог цивільного захисту під час планування та забудови території» в частині обов'язкового розроблення в містобудівній документації регіонального та місцевого рівнів, а також проектній документації на будівництво, розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту» [24], однак, фонд захисних споруд на території Ужгородського району є недостатнім (рис. 2.2). Перелік захисних споруд цивільного захисту Ужгородського району розміщено на офіційному сайті Ужгородської РДА.

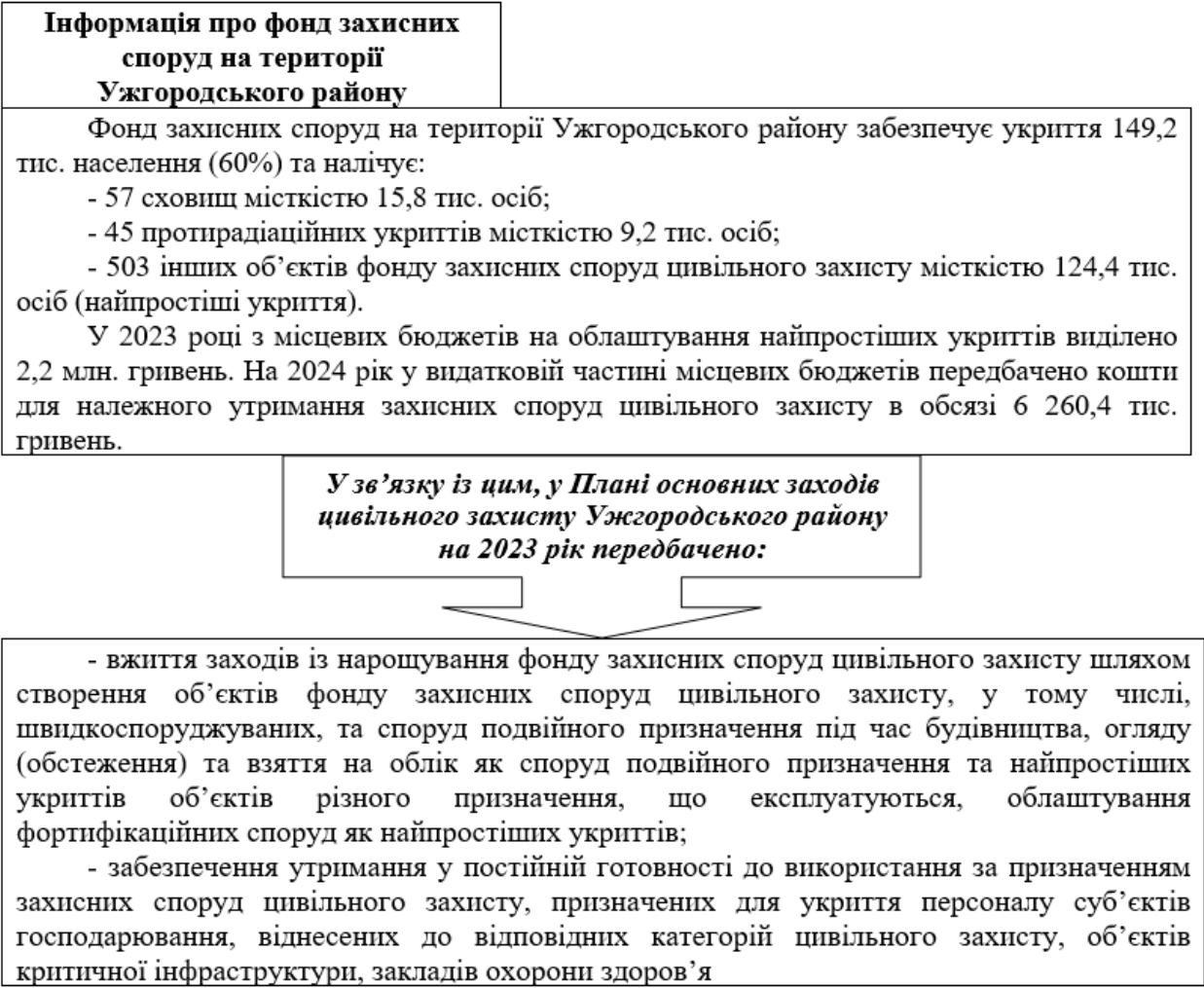

Рис. 2.2. Інформація про фонд захисних споруд на території Ужгородського району

Примітка. Сформовано за інформацією досліджуваної організації

Оцінюючи ефективність діяльності органів ЦЗ Закарпатської області, в тому числі, досліджуваного органу влади, з позиції функціонального підходу, зазначимо, що кількість пожеж у Закарпатській області в 2024 році порівняно з 2023 роком збільшилась, причому, кількість загиблих і травмованих внаслідок пожеж теж зросла, відповідно, на 11,1% та 36%. Левова частка пожеж, які виникли, припадає на екосистеми. Кількість пожеж у сільській місцевості в 2024 році на фоні 2023 року збільшилась на 13,6%. Найбільша кількість людей, загиблих у пожежах, припадає на житловий сектор (будинки житлового призначення).

Також Закарпатська область увійшла до переліку областей України, «в яких питома вага пожеж у сільській місцевості та поза межами сільських

населених пунктів перевищує середньодержавний показник» [3] (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

**Області України, в яких питома вага пожеж
у сільській місцевості та поза межами сільських населених пунктів
перевищує середньодержавний показник**

№ з/п	Назва області	2024 рік	2023 рік	Питома вага від загальної кількості, у %
1	Рівненська	990	648	71,9
2	Полтавська	2584	1153	69,2
3	Тернопільська	739	511	68,0
4	Вінницька	2300	1393	66,2
5	Волинська	817	453	65,9
6	Київська	4776	2944	64,6
7	Хмельницька	797	570	64,0
8	Чернігівська	1497	977	62,9
9	Черкаська	1082	778	62,9
10	Івано-Франківська	1588	688	62,3
11	Одеська	4285	3199	60,4
12	Закарпатська	963	505	59,2
13	Житомирська	1679	1159	58,9
14	Миколаївська	2215	1421	58,6
15	Кіровоградська	2126	1009	58,1
16	Чернівецька	678	398	56,5
17	Херсонська	1124	931	55,5
18	Львівська	2058	1034	55,1
Всього в Україні:		47 273	25 598	52,5

Примітка. Сформовано на основі джерела [3]

Оцінюючи інформаційний супровід діяльності досліджуваного органу влади, слід вказати на вкрай недостатнє інформаційне наповнення його офіційного сайту (інформація щодо регламентів органу застаріла, для населення – неповна і несистемна).

Використовуючи множинний підхід до оцінювання ефективності діяльності досліджуваного органу влади, вкажемо на різноманітність аспектів такої діяльності. Їх ілюструє рис. 2.3.

З рис. 2.3 видно, що аспекти діяльності ГУ ДСНС України в Закарпатській області мають інформаційний, навчальний, нормативно-технічний та інший характер.

Оцінюючи ефективність діяльності досліджуваного органу влади за поведінковим підходом, звернемось до результатів опитування працівників щодо їх задоволеності працею, яке проводилось його адміністрацією у 2023 році.

Рис. 2.3. Аспекти діяльності ГУ ДСНС України в Закарпатській області з позиції множинного підходу до оцінки ефективності його роботи

Примітка. Сформовано за інформацією досліджуваного органу влади

Саме задоволеність працівника роботою в Мукачівському РУ ГУ ДСНС України в Закарпатській області прямо впливає як на його ставлення до праці, так і на результативність роботи.

Результати опитування представлені наступними відповідями:

- роботою задоволені 75% персоналу апарату управління й працівників структурних підрозділів забезпечення;
- 16% опитаних зазначили, що очікували більшого від своєї роботи.

Таким чином, переважна більшість опитаних (91%) задоволені роботою в досліджуваному органі влади.

Невдоволення службою у Мукачівському РУ ГУ ДСНС України в Закарпатській області викликають: низький розмір заробітної плати, відсутність перспектив покращення своїх житлово-побутових умов, складність умов праці (рис. 2.4).

Оскільки Мукачівське РУ ГУ ДСНС України в Закарпатській області є організацією публічної сфери, важливим елементом в оцінюванні

ефективності його діяльності має бути оцінка задоволеності споживачів якістю його послуг. Ця оцінка повинна стати результатом систематичних опитувань споживачів і відображатись у показниках зміни: кількості одержувачів послуг; кількості порушень в ході надання послуг; частки одержувачів послуг, які оскаржили рішення і дії відповідних посадових осіб; кількості виявлених порушень стандартів надання послуг.

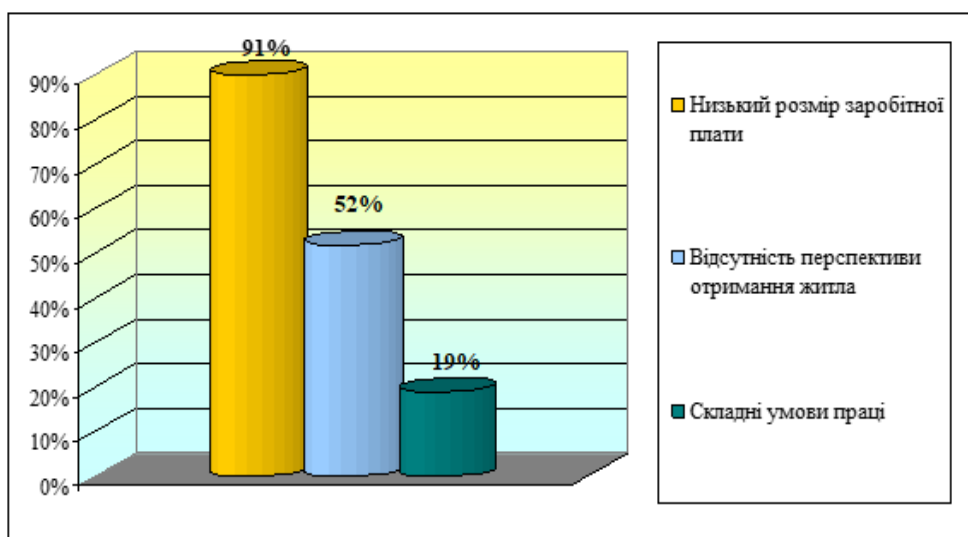

Рис. 2.4. Систематизація відповідей опитаних на запитання «Що викликає невдоволення службою в досліджуваному органі влади?»
Примітка. Наведено за інформацією досліджуваної організації

Отже, оцінка ефективності діяльності органу влади в питаннях цивільного захисту показала, що «проблемними зонами» такої діяльності є: функціональна, інформаційна, матеріально-технічна, мотиваційна.

На ефективність діяльності органу влади в питаннях цивільного захисту прямо впливає стан організаційно-функціонального забезпечення такої діяльності.

2.2. Аналіз організаційно-функціонального забезпечення діяльності органу влади в питаннях цивільного захисту

З позицій системного і структурного підходів Мукачівське РУ ГУ ДСНС України у Закарпатській області є елементом системи вищого рівня – ГУ ДСНС України у Закарпатській області, яка, своєю чергою, є частиною системи організації цивільного захисту (рис. 2.5).

Також, ГУ ДСНС України у Закарпатській області є системою, яка включає територіальні підсистеми (підрозділи), однією з яких є Мукачівське РУ ГУ ДСНС України в Закарпатській області. Ці підрозділи представлені на рис. 2.6.

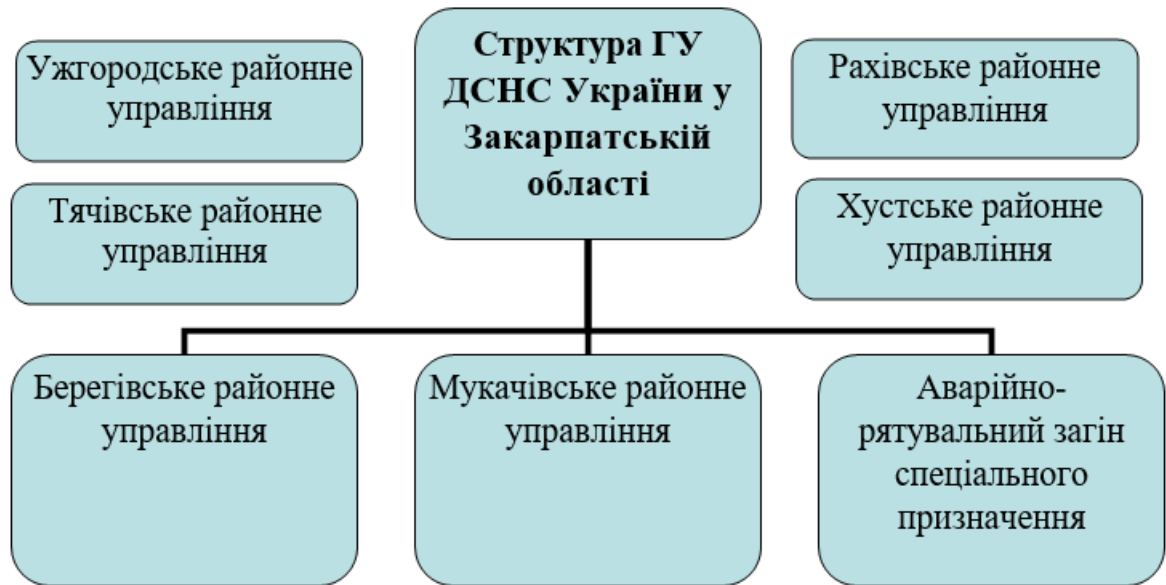

Рис. 2.6. Структурні підрозділи ГУ ДСНС України у Закарпатській області

Примітка. Сформовано за інформацією [33]

Організаційне забезпечення діяльності органу влади в питаннях цивільного захисту розкривається через: утворення структурних підрозділів (оргструктури); вибудовування організаційних взаємовідносин працівників і регламентувати їх роботу тощо.

До прикладу, для побудови організаційних взаємовідносин працівників досліджуваного органу влади й регламентування їх роботи використовуються:

- Положення про Мукачівське РУ ДСНС України у Закарпатській області [28] (див. додаток А);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку працівників тощо.

Документ [28] визначає перелік функцій, які реалізує досліджуваний орган влади (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

**Перелік функцій (функціональне забезпечення), які реалізує
досліджуваний орган влади**

№ з/п	Функції
1	2
1	Організовує і здійснює безпосередньо державний нагляд (контроль) за додержанням і виконанням вимог законодавства у сферах пожежної і техногенної безпеки та цивільного захисту місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та суб'єктами господарювання.
2	Організовує та проводить перевірку стану готовності органів управління та сил функціональних і територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ до дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій на місцевому рівні.
3	Здійснює державний нагляд (контроль) у сфері господарської діяльності в Мукачівському районі за: - додержанням (виконанням) вимог нормативно-правових актів та нормативних документів у сфері цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки; - вжиттям інженерно-технічних заходів цивільного захисту відповідно до закону; - діяльністю аварійно-рятувальних служб, станом їх готовності до реагування на аварії та надзвичайні ситуації; - дотриманням періодичності навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів цивільного захисту, та вживає заходів для усунення виявлених недоліків.
4	Застосовує адміністративно-господарські санкції за порушення вимог законодавства у сфері цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки.
5	Забезпечує інформування громадськості про реалізацію державної політики з питань, що належать до його компетенції.
6	Проводить інформаційно-роз'яснювальну, агітаційно-пропагандистську, та культурно-масову роботу з питань безпеки життєдіяльності та популяризації служби цивільного захисту.
7	У разі звернення фізичних чи юридичних осіб надає: - інформацію щодо інженерно-технічних заходів цивільного захисту, забезпечення пожежної та техногенної безпеки; - методичні рекомендації щодо розроблення та підготовки положень, інструкцій, інших нормативних документів у сфері пожежної та техногенної безпеки, що діють на підприємствах, в установах, організаціях та на інших суб'єктах господарювання незалежно від форми власності.

Примітка. Примітка. Сформовано на основі [28]

Організаційне забезпечення діяльності органу влади в питаннях цивільного захисту будується на принципах: системності, адекватності, ефективності (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Принципи організаційного забезпечення діяльності органу влади в питаннях цивільного захисту

Принцип	Зміст принципу
1	2
Системності	Передбачає, що організаційне забезпечення діяльності органу влади в питаннях цивільного захисту не зводиться до набору механічно пов'язаних один з одним дій, прийомів, методів, процесів та процедур, а є системною діяльністю, яка супроводжується: - її регламентуванням (приміром, через Положення про орган влади, посадові інструкції його працівників); - плановими процесами (наприклад, через планування потреби у підвищенні кваліфікації кадрів); - діями інформаційно-аналітичного характеру (приміром, через формування штатного розпису); - процесами організаційного впорядкування. Наприклад, на офіційному сайті ГУ ДСНС України у Закарпатській області розміщена інформація щодо вакантної посади начальника відділення групи піротехнічних робіт аварійно-рятувального загону спеціального призначення (м. Ужгород). Ця інформація охоплює: назву підрозділу, посадові обов'язки, кваліфікаційні вимоги, контактну інформацію щодо подачі заявки претендентом на цю посаду.
Адекватності	Розкривається через забезпечення відповідності діяльності досліджуваної організації й її персоналу щодо забезпечення ЦЗ встановленим цілям. Ймовірність змін у організації діяльності є високою (через зміни у законодавстві, плінність кадрів, спонтанне виникнення надзвичайних ситуацій тощо). Наприклад, за результатами аналізу щодо ефективності реагування на небезпечні події, зокрема, в частині функцій, покладених на пожежно-рятувальні підрозділи, встановлено, що в деяких країнах Європейського Союзу підрозділи пожежної охорони розміщуються : з розрахунку, що час прибуття перших підрозділів до місця виклику не буде перевищувати у містах 10 хвилин, а у сільській місцевості - 20 хвилин. Час прямування до найвіддаленішого ймовірного місця виклику пожежно-рятувальними автомобілями залежить від відстані, умов прямування та визначається за формулою: $t_{\text{прям}} = L \cdot 60 / V_{\text{руху}}, \text{ хв, де:}$ $t_{\text{прям}}$ - час прямування до місця виклику, хв; L - відстань від пожежного депо до місця виклику, км; $V_{\text{руху}}$ - середня швидкість руху пожежно-рятувальних автомобілів (приймається на дорогах з твердим покриттям - 45 км/год, на ґрунтових дорогах - 30 км/год, на складних ділянках з інтенсивним рухом - 25 км/год).
Ефективності	Ефективна діяльність, передусім, визначається характером питань, що вирішуються, і тим, наскільки політика досліджуваного органу влади і потреби та інтереси його персоналу узгоджуються між собою. Наприклад, згідно з графіком вивчення соціально-психологічного клімату в підрозділах забезпечення ГУ ДСНС України у Закарпатській області було здійснено вивчення соціально-психологічного клімату. Завданнями дослідження були: вивчення мотиваційної сфери особового складу, задоволеності умовами праці та їх ставлення до виконання службових обов'язків; визначення чинників негативного впливу на процес службової діяльності.

Примітка. Сформовано автором за інформацією досліджуваного органу влади

Однією із функцій Мукачівського РУ ГУ ДСНС України в Закарпатській області (як і інших районних управлінь) є надання оперативної інформації вищестоящій організації про власну діяльність. Загальна (зведена) оперативна інформація щодо «реагування на події та ліквідації їх наслідків,

гасіння пожеж, проведення інших рятувальних заходів» [7] у Закарпатській області подана в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Загальна оперативна інформація щодо «реагування на події та ліквідації їх наслідків, гасіння пожеж, проведення інших рятувальних заходів» у Закарпатській області

№ з/п	Інформаційні дані							
1	2							
1	Щодо обстановки з пожежами							
	Усього	Загинуло осіб		Постраждало осіб		Врятовано осіб		
		усього	з них дітей	усього	з них дітей	усього	з них дітей	
Впродовж зазначеного періоду	4	-	-	-	-	-	-	
Впродовж 2024 року	1777	25	1	46	5	104	7	
21.11.2024 о 05:29 надійшло повідомлення про пожежу в житловому будинку за адресою: Берегівський район, м. Виноградів, вул. Лейзмана. Вогнем пошкоджено котел, речі домашнього вжитку та закопчено стіни на площі 10 кв. м. Причина й збитки встановлюються. До гасіння залучались три одиниці техніки від 18-ї державної пожежно-рятувальної частини м. Виноградів та місцевої пожежної команди с. Підвиноградів. 21.11.2024 о 09:58 надійшло повідомлення про пожежу в надвірній споруді за адресою: м. Берегове, вул. Алексеєнка. Пожежею знищено покрівлю на площі 20 кв. м. Причина й збитки встановлюються. До гасіння залучались дві одиниці техніки 17-ї державної пожежно-рятувальної команди м. Берегове. 21.11.2024 о 11:58 надійшло повідомлення про пожежу в житловому будинку за адресою: Ужгородський район, Тур'є-Реметівська ТГ, с. Тур'я Пасіка, вул. Партизанська. Вогнем знищено перекриття та покрівлю на площі 100 кв. м. Причина й збитки встановлюються. До гасіння залучались дві одиниці техніки 7-ї державної пожежно-рятувальної команди м. Перечин. 21.11.2024 о 16:13 надійшло повідомлення про пожежу в житловому будинку за адресою: Мукачівський район, Полянська ТГ, с. Поляна, вул. Дачна. Пожежею знищено покрівлю на площі 50 кв. м. Причина й збитки встановлюються. До гасіння залучались три одиниці техніки від 12-ї державної пожежно-рятувальної команди м. Свалява та місцевої пожежної команди с. Поляна.								
2	Некласифіковані надзвичайні події 21.11.2024 о 13:54 до Служби порятунку повідомили про спалах сажі в димарі без подальшого горіння в житловому будинку за адресою: Хустський район, м. Іршава, вул. Л. Українки.							
3	Робота гірської пошуково-рятувальної частини Підрозділами гірської пошуково-рятувальної частини Аварійно-рятувального загону спеціального призначення Головного управління ДСНС України у Закарпатській області з початку року на аварійно- та пошуково-рятувальні роботи здійснено 206 виїздів та виходів у гори, в ході яких врятовано 242 людини. Також 111 особам було надано невідкладну долікарську допомогу. Ще 3612 туристичних груп (загальною чисельністю 23799 осіб) отримали консультації, зареєстровані або супроводжені туристичними маршрутами.							

Примітка. Примітка. Сформовано на основі [7]

Функцією досліджуваного органу влади є організація та перевірка «стану готовності органів управління та сил функціональних і територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ до дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій на

місцевому рівні» [28]. Така готовність забезпечується через: навчання працівників, їх участь у семінарах тощо.

Поряд із цим, слід вказати на недостатній на сьогодні рівень знання іноземних мов. Це не дає можливості залучити весь особовий склад РУ ГУ ДСНСУ у Закарпатській області до участі в міжнародних навчаннях та операціях. Тому, необхідно працювати над покращенням змісту підготовки й підвищення кваліфікації фахівців усіх освітньо-кваліфікаційних рівнів відповідно до державних вимог та досвіду підготовки їх застосування у провідних країнах світу. Це дозволить підвищити якість теоретичної та практичної підготовленості особового складу до виконання обов'язків за посадами, забезпечити кращі мовну та фізичну підготовку особового складу досліджуваного органу влади, достатню для ефективного виконання завдань у міжнародних миротворчих операціях та навчаннях.

РОЗДІЛ 3

ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДОСЛІДЖУВАНОВОГО ОРГАНУ ВЛАДИ В ПИТАННЯХ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Передусім, необхідно зазначити, що для вдосконалення діяльності досліджуваного органу влади в питаннях цивільного захисту необхідним є вдосконалення державної політики у сфері ЦЗ за напрямками, представленими у табл. 3.1. Адже саме політика є управлінською діяльністю стратегічного рівня щодо внутрішніх та зовнішніх правових стосунків і взаємодій.

Таблиця 3.1

Напрями вдосконалення державної політики у сфері ЦЗ

№ з/п	Напрями вдосконалення
1	2
1	Інформаційний - вдосконалення інформаційно-управляючої системи ЄДСЦЗ на державному, регіональному та місцевому рівнях інтегрованої з функціональними й територіальними підсистемами ЄДСЦЗ; - проведення модернізації існуючих стаціонарних пунктів управління через оснащення їх сучасними засобами зв'язку та оповіщення, обробки інформації та передачі даних; - створення рухомих пунктів управління в усіх регіонах України; проведення - інтеграції системи зв'язку цивільного захисту з мережами зв'язку Міноборони, МВС, СБУ, інших центральних органів виконавчої влади;
2	Ресурсно-технічний - пришвидшення створення локальних систем оповіщення населення в районах розташування потенційно небезпечних об'єктів; - модернізація систем оповіщення населення на основі впровадження сучасних досягнень науки і техніки; - оновлення існуючих планувальних документів по евакуації населення, матеріальних і культурних цінностей, з урахуванням сучасних загроз, на основі нових, більш гнучких багатоваріантних підходів до її організації; - регулярне відпрацювання планів евакуації населення, яке проживає в зонах можливого катастрофічного затоплення, небезпечного радіаційного забруднення, хімічного ураження та в інших місцях, у разі виникнення загрози їх життю і здоров'ю; - приведення у відповідність до нормативних вимог побудованих раніше захисних споруд; - придбання засобів індивідуального захисту нового покоління та ін.
3	Організаційний - оснащення сил цивільного захисту новою сучасною технікою, озброєнням та запровадження передових технологій ведення аварійно-рятувальних робіт, з урахуванням потреб і специфіки регіонів України; - подальший розвиток державної пожежної охорони, з урахуванням покладання на підрозділи протипожежної служби завдань цивільного захисту та створення мобільних спеціальних формувань (зведених загонів), розвиток інших видів пожежної охорони (відомчої, місцевої добровільної); - будівництво та розвиток державних, регіональних, комунальних, об'єктових, аварійно рятувальних служб, відповідно до потреби тощо.

Примітка. Сформовано за інформацією [17]

Інформаційний напрям вдосконалення державної політики в сфері

здійснення ЦЗ вимагає посилення інформаційно-комунікаційного супроводу діяльності досліджуваного органу влади.

Серйозного оновлення повинен зазнати сайт Мукачівського РУ ДСНС України з надзвичайних ситуацій у Закарпатській області в питанні інформування місцевих жителів.

Існуюча інформація, розміщена на сайті досліджуваного органу влади, є несистемною й вибірковою, а більш детальна інформація знаходиться на сайті ГУ ДСНС України у Закарпатській області.

Поряд із цим, інформування у сфері цивільного захисту є обов'язком органів ЦЗ усіх рівнів, в тому числі, досліджуваного, відповідно до якого він повинен:

- через ЗМІ надавати населенню актуальні, достовірні й оперативні дані про НС, які вже виникли, або ж імовірним є їх настання, про масштаби цих НС і способи захисту від них;
- здійснювати систематичний контроль та оперативне поширення інформації про небезпеки та їх джерела;
- інформувати місцевих мешканців про поведінку, якої слід дотримуватися, в існуючих чи майбутніх умовах НС.

Інформаційний контакт і комунікативна взаємодія ГУ ДСНС України в Закарпатській області з громадськістю в питанні запобігання виникненню НС повинні бути реалізовані з дотриманням системної множини вимог, які ілюструє рис. 3.1.

Процес інформаційно-комунікативної взаємодії ГУ ДСНС України в Закарпатській області в питанні запобігання виникненню НС має здійснюватись із залученням усіх зацікавлених сторін (місцевих мешканців, комунальних підприємств, освітніх організацій, громадських утворень, поліцейських, медичних працівників, молоді, дитячого населення).

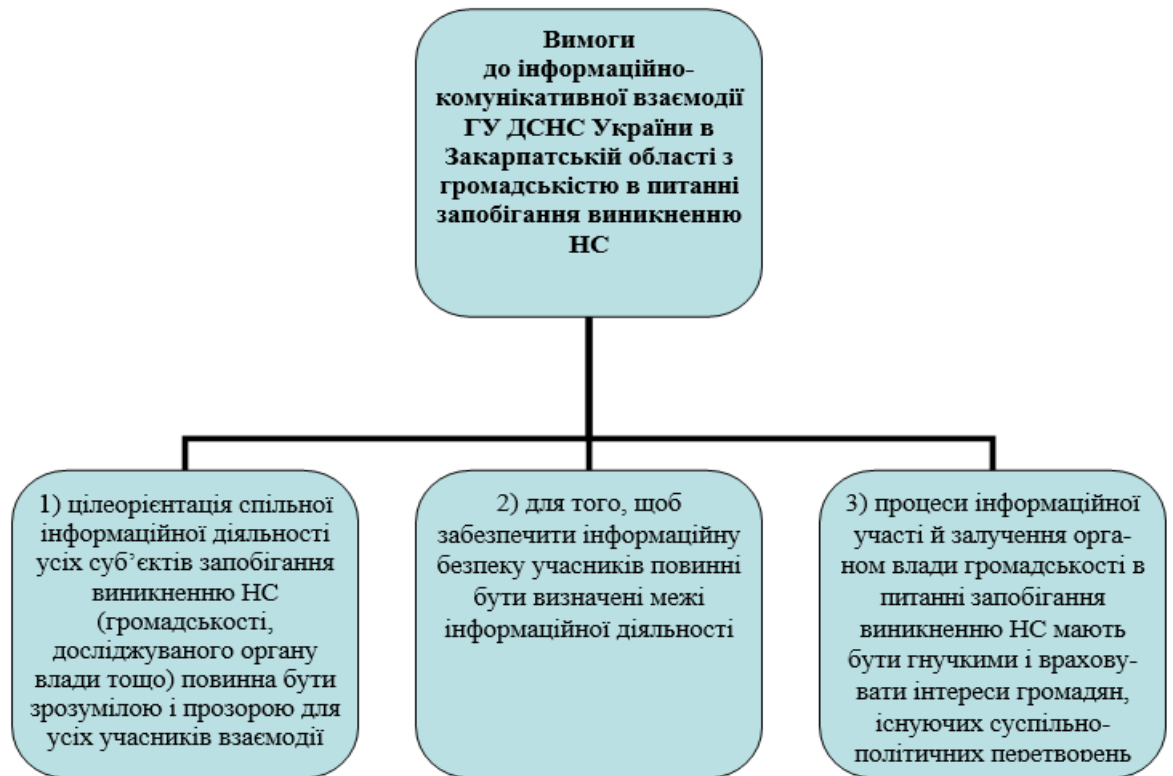

Рис. 3.1. Вимоги до інформаційно-комунікативної взаємодії ГУ ДСНС України в Закарпатській області з громадськістю в питанні запобігання виникненню НС

Примітка. Сформовано автором

У контексті питання вдосконалення діяльності досліджуваного органу влади в питаннях цивільного захисту актуальним є питання модернізації системи навчання, в тому числі, працівників органу влади, щодо дій в обставинах НС техногенного та природного характеру за напрямками:

- посилення функціонального спрямування навчання, практичних навичок, які воно надає, і його матеріально-технічного супроводу. Так, наприклад, необхідним є проведення спільних міжвідомчих навчань із застосуванням імітаційного моделювання, яке відтворює ймовірні ситуації і спільні дії різних сил і засобів, які співпрацюють в ході усунення наслідків НС;

- проведення зустрічей і навчання не тільки дітей і молоді, а й працівників галузей виробництва і сфери послуг, непрацюючих мешканців питанням ЦЗ, техніки безпеки і безпеки життєдіяльності. Це важливо, наприклад, з огляду на щорічне зростання кількості пожеж у будівлях об'єктів торгівлі й харчування, а також у будівлях виробничого призначення (рис. 3.2).

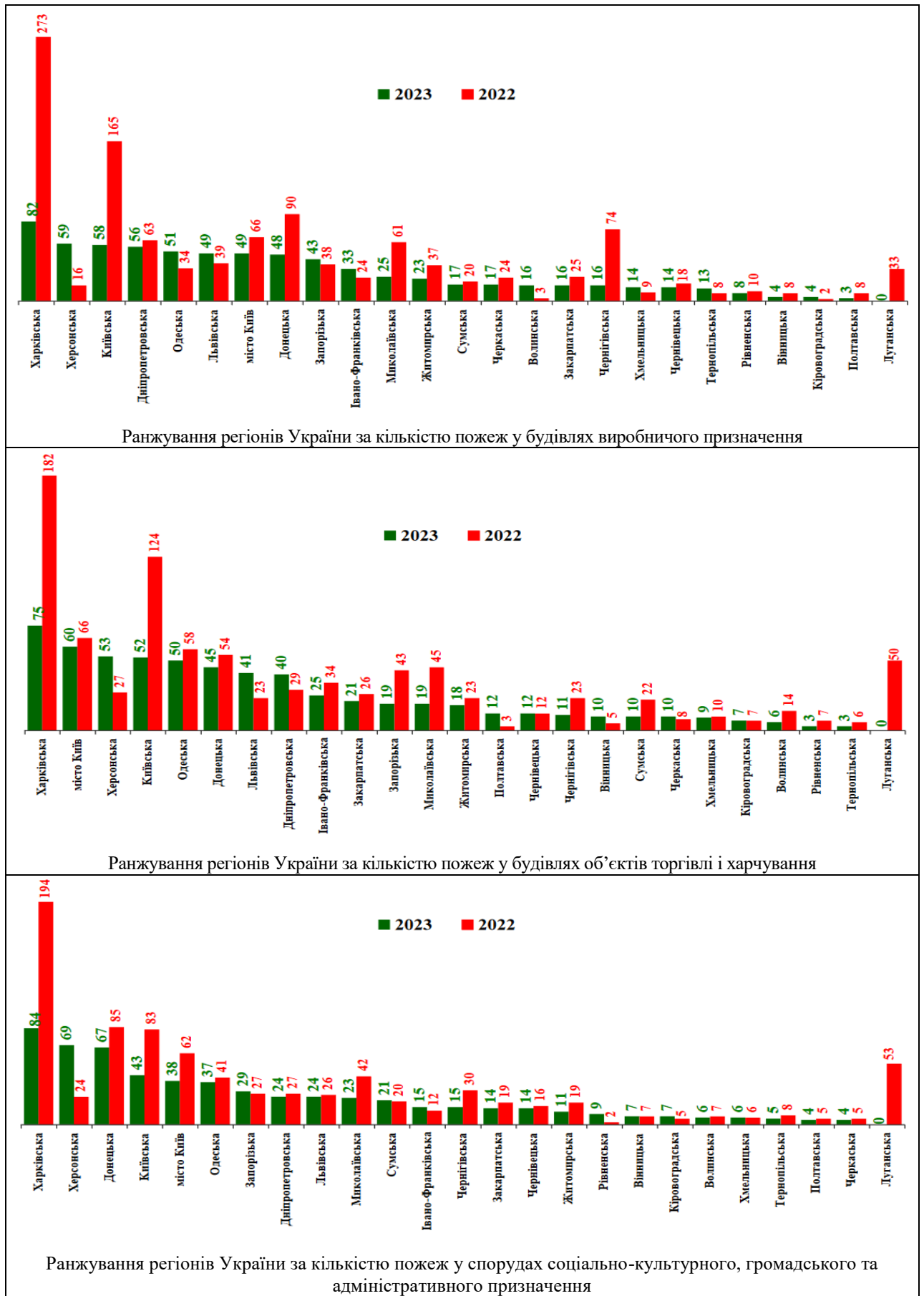

Рис. 3.2. Ранжування регіонів України за кількістю пожеж (за об'єктами виникнення) у 2023 році порівняно з 2022 роком
Примітка. Сформовано на основі [2]

- навчання повинні проходити як керівний і командно-начальницький склад досліджуваного органу влади, а й управлінський персонал (якщо на них розповсюджується дія законодавства щодо ЦЗ);

- використання інформаційно-аналітичного забезпечення для узагальнення, систематизації, аналізування та застосування у ході перепідготовки кадрового складу досліджуваного органу влади позитивної вітчизняної і зарубіжної практики.

Крім переваг у вигляді посилення своїх організаційно-функціональних та інституціональних характеристик, модернізована система навчання сприятиме професіоналізації кадрового ресурсу досліджуваного органу влади.

Актуальним на сьогодні залишається питання «призначення кваліфікаційних меж для фахівців органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій чи вузькоспеціалізованих фахівців і консультантів, які можуть бути долучені до роботи» [18] досліджуваного органу влади в питаннях ЦЗ.

Отже, зважаючи на значимість: здійснення досліджуваним органом влади ефективної діяльності в питаннях ЦЗ; отримання у результаті такої роботи усіх видів ефектів (соціального, екологічного, економічного), – діяльність ГУ ДСНС України в Закарпатській області повинна здійснюватися на інституційно, організаційно, ресурсно й професійно досконалій основі із залученням усіх зацікавлених сторін.